

Zbornik sudske prakse

Predmet T-343/18

(objavljeno u ulomcima)

**Token Corp.
protiv
Europske komisije**

Presuda Općeg suda (deveto prošireno vijeće) od 29. rujna 2021.

„Tržišno natjecanje – Zabranjeni sporazumi – Tržište elektrolitskih kondenzatora od aluminija i tantala – Odluka kojom se utvrđuje povreda članka 101. UFEU-a i članka 53. Sporazuma o EGP-u – Usklađivanje cijena u cijelom EGP-u – Obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku – Smjernice o metodi za utvrđivanje kazni iz 2006. – Vrijednost prodaje – Proporcionalnost – Jednako postupanje – Težina povrede – Olakotne okolnosti”

1. *Tržišno natjecanje – Novčane kazne – Iznos – Određivanje – Komisijina diskrecijska ovlast – Sudski nadzor – Neograničena nadležnost suda Unije – Doseg – Izmjena obrazloženja osporavanog akta*
(čl. 101., 102., 261. i 263. UFEU-a; Uredba Vijeća br. 1/2003, čl. 31.)

(t. 44.-48.)

2. *Tržišno natjecanje – Novčane kazne – Iznos – Određivanje – Određivanje osnovnog iznosa – Određivanje vrijednosti prihoda od prodaje – Ukupan prihod predmetnog poduzetnika – Prihod ostvaren od robe koja je predmet povrede – Potrebno uvažavanje – Granice – Određivanje vrijednosti ostvarenih prodaja u izravnoj ili neizravnoj vezi s povredom*
(čl. 101. i 102. UFEU-a; Uredba Vijeća br. 1/2003, čl. 23. st. 2. i 3.; Obavijest Komisije 2006/C 210/02, t. 13.)

(t. 58. i 59.)

3. *Tržišno natjecanje – Novčane kazne – Iznos – Određivanje – Određivanje osnovnog iznosa – Težina povrede – Kriteriji za ocjenu – Margina prosudbe kojom raspolaže Komisija – Granice – Poštovanje načela proporcionalnosti i individualizacije kazni i sankcija*
(čl. 101. UFEU-a; Uredba Vijeća br. 1/2003, čl. 23. st. 2. i 3.; Obavijest Komisije 2006/C 210/02, t. 13.)

(t. 60.-63., 65., 66.)

4. *Tržišno natjecanje – Upravni postupak – Obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku – Privremenost – Komisijina obveza da u svojoj konačnoj odluci objasni razlike između te odluke i svojih privremenih ocjena – Nepostojanje – Konačna odluka kojom je utvrđen datum prestanka povrede koji je različit od datuma koji je privremeno utvrđen u stadiju obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama – Dopuštenost (čl. 101. UFEU-a; Uredba Vijeća br. 1/2003, čl. 27.)*

(t. 81.-85.)

5. *Tržišno natjecanje – Novčane kazne – Iznos – Određivanje – Određivanje osnovnog iznosa – Određivanje vrijednosti prihoda od prodaje – Referentna godina – Posljednja cijela godina povrede – Upotreba različitih referentnih godina za sva poduzeća koja su sudjelovala u povredi – Upotreba različitog referentnog razdoblja za poduzeće koje je prestalo prodavati proizvode koji su predmet kartela – Dopuštenost – Povreda načela jednakog postupanja – Nepostojanje (Uredba Vijeća br. 1/2003, čl. 23. st. 3.; Obavijest Komisije 2006/C 210/02, t. 13.)*

(t. 101.-104., 110.-114., 116.-119., 120.)

6. *Tržišno natjecanje – Novčane kazne – Iznos – Određivanje – Određivanje osnovnog iznosa – Težina povrede – Uzimanje u obzir težine sudjelovanja poduzeća u povredi u svrhu eventualne prilagodbe osnovnog iznosa – Dopuštenost (čl. 101. UFEU-a; Uredba Vijeća br. 1/2003, čl. 23. st. 3.; Obavijest Komisije 2006/C 210/02, t. 19. do 22.)*

(t. 131., 132., 138., 139., 141.)

7. *Tržišno natjecanje – Novčane kazne – Iznos – Određivanje – Komisijina diskrecijska ovlast – Sudski nadzor – Neograničena nadležnost suda Unije – Doseg – Primjena Smjernica o metodi za utvrđivanje kazni – Isključenost – Obveza poštovanja načela jednakog postupanja (čl. 101. UFEU-a; Uredba Vijeća br. 1/2003, čl. 31.; Obavijest Komisije 2006/C 210/02)*

(t. 160.-164.)

Kratak prikaz

Token Corp. (u daljnjem tekstu: društvo Token) društvo je sa sjedištem u Japanu koje proizvodi i prodaje elektrolitske kondenzatore od tantala. Od 1. kolovoza 2009. do 31. siječnja 2013. društvo Token bilo je u isključivom vlasništvu društva Nec Corp.

Odlukom od 21. ožujka 2018.¹ (u daljnjem tekstu: pobijana odluka) Europska komisija utvrdila je da su društva Tokin i Nec Corp. povrijedila članak 101. UFEU-a sudjelovanjem u sporazumima i/ili usklađenim praksama čiji je cilj bilo usklađivanje politika cijena u pogledu nabave elektrolitskih kondenzatora od aluminija i tantala. U tom pogledu, Komisija je utvrdila odgovornost društva Tokin zbog njegova izravnog sudjelovanja u tom zabranjenom sporazumu od 29. siječnja 2003. do 23. travnja 2012. i odgovornost društva Nec Corp., kao matičnog društva, za razdoblje od 1. kolovoza 2009. do 23. travnja 2012. Pobijanom odlukom je, s jedne strane, izrečena novčana kazna koju društva Tokin i Nec Corp. moraju platiti zajedno i solidarno i, s druge strane, pojedinačne novčane kazne tim društvima.

Za potrebe izračuna iznosa novčanih kazni Komisija je primijenila metodologiju predviđenu u Smjernicama o metodi za utvrđivanje kazni².

Za izračun novčanih kazni izrečenih društvu Tokin Komisija je utvrdila osnovni iznos pozivajući se ponajprije na vrijednost prihoda od prodaje predmetnih elektrolitskih kondenzatora tijekom posljednje cijele poslovne godine sudjelovanja u povredi, primjenjujući zatim koeficijent za trajanje od 29. siječnja 2003. do 23. travnja 2012. Smatrajući da horizontalni dogovori o usklađivanju cijena po svojoj naravi spadaju u najteže povrede članka 101. UFEU-a, Komisija je odredila udio vrijednosti prihoda od prodaje koji treba utvrditi na temelju težine povrede na 16 %. Kako bi osigurala da izrečene novčane kazne imaju dostatan odvraćajući učinak, Komisija je, osim toga, primijenila dodatni iznos od 16 %.

Što se tiče prilagodbi osnovnog iznosa, Komisija je društvima Tokin i Nec Corp. odobrila smanjenje osnovnog iznosa novčane kazne od 3 % jer njihovo sudjelovanje na određenim sastancima nije bilo dokazano. Za njihovu suradnju na temelju Obavijesti o suradnji iz 2006.³ društva Tokin i Nec Corp. su, osim toga, dobila smanjenje od 15 % na iznos novčane kazne koja bi im inače bila izrečena za povredu.

Društvo Tokin podnijelo je tužbu za poništenje pobijane odluke koju je deveto prošireno vijeće Općeg suda odbilo.

Ocjena Općeg suda

Kao prvo, Opći sud odbija tužbeni razlog društva Tokin koji se temelji, s jedne strane, na nepoštovanju granica diskrecijske ovlasti Komisije i, s druge strane, na povredi načela proporcionalnosti zato što je Komisija izmijenila datum završetka povrede koja se stavlja na teret društvu Tokin znajući da će učinak te izmjene biti povećanje vrijednosti relevantne prodaje i, posljedično, iznosa novčane kazne.

U tom pogledu Opći sud primjećuje da je u obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku bilo navedeno da je društvo Tokin sudjelovalo u povredi do 11. prosinca 2013., dok je Komisija u pobijanoj odluci utvrdila da je predmetna povreda trajala do 23. travnja 2012. i da je društvo Tokin u njoj sudjelovalo do tog datuma.

¹ Odluka C(2018) 1768 *final* u vezi s postupkom na temelju članka 101. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i članka 53. Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru (predmet AT.40136 – Kondenzatori)

² Smjernice o metodi za utvrđivanje kazni koje se propisuju u skladu s člankom 23. stavkom 2. točkom (a) Uredbe br. 1/2003 (SL 2006., C 210, str. 2.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 4., str. 58.; u daljnjem tekstu: Smjernice iz 2006.)

³ Obavijest Komisije o oslobađanju od kazni i smanjenju kazni u slučajevima kartela (SL 2006., C 298, str. 17.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 4., str. 62.)

Međutim, iako se u obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku moraju navesti svi ključni elementi na koje se Komisija oslanja u okviru istražnog postupka, ta obavijest je pripremni dokument čije su činjenične i pravne ocjene isključivo privremene. Slijedom toga, Komisijina konačna odluka ne može se poništiti samo zato što konačni zaključci koji se temelje na činjenicama navedenima u obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku nisu istovjetni privremenoj ocjeni tih činjenica iz te obavijesti. Usto, budući da Komisija nije dužna zadržati činjenične i pravne ocjene navedene u obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku, ne može joj se prigovoriti da je u pobijanoj odluci uzela u obzir datum završetka povrede različit od onog koji je navela u obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku.

Osim toga, društvo Tokin nije osporavalo ni datum završetka povrede naveden u pobijanoj odluci ni okolnost da je posljednja cijela godina njegova sudjelovanja u povredi odgovarala razdoblju od 1. travnja 2011. do 31. ožujka 2012.

Što se tiče navodne povrede načela proporcionalnosti, Opći sud utvrđuje da društvo Tokin nije iznijelo nijedan detaljni argument u prilog navodnoj povredi.

Kao drugo, Opći sud odbija prigovor društva Tokin koji se temelji na povredi načela nediskriminacije i jednakog postupanja zbog toga što je Komisija radi izračuna novčane kazne koristila različite referentne godine u odnosu na adresate pobijane odluke.

U tom pogledu Opći sud najprije utvrđuje da je načelo jednakog postupanja povrijeđeno samo kada se u usporedivim situacijama postupa na različit način ili kada se u različitim situacijama postupa na jednak način. Nadalje, Opći sud primjećuje da je Komisija, kako bi utvrdila osnovni iznos novčanih kazni koje treba izreći, za sve poduzetnike primijenila, uz iznimku dvaju poduzetnika, kriterij predviđen u točki 13. Smjernica iz 2006., u skladu s kojim taj iznos treba odrediti koristeći kao referentni parametar vrijednost prihoda od prodaje koju je predmetni poduzetnik ostvario u posljednjoj cijeloj godini svojeg sudjelovanja u povredi. Prema mišljenju Općeg suda, odstupanje od navedenog kriterija za dva predmetna poduzetnika bilo je objektivno opravdano jer su ti poduzetnici prestali prodavati proizvode koji su bili predmet povrede prije njezina završetka te su se stoga nalazili u situaciji koja je različita od one drugih sudionika u povredi. Naposljetku, Opći sud ističe da je Komisija pravilno za sve sudionike u zabranjenom sporazumu zasebno izračunala relevantnu vrijednost prihoda od prodaje dviju kategorija dotičnih proizvoda, odnosno elektrolitskih kondenzatora od aluminijske i tantala.

S obzirom na ta utvrđenja, Opći sud potvrđuje da metoda izračuna vrijednosti prihoda od prodaje koju je Komisija primijenila nije arbitrarna i sama po sebi ne dovodi do povrede načela nediskriminacije i jednakog postupanja.

Kao treće, Opći sud također odbija tužbeni razlog društva Tokin koji se temelji na tome da je prilikom izračuna osnovnog iznosa novčane kazne Komisija trebala uzeti u obzir njegovo nesudjelovanje na određenim protutržišnim sastancima prilikom određivanja koeficijenta težine povrede, a ne kao olakotnu okolnost.

U tom pogledu Opći sud podsjeća na to da, prema ustaljenoj sudskoj praksi, Komisija može uzeti u obzir relativnu težinu sudjelovanja poduzetnika u povredi i osobite okolnosti predmeta bilo prilikom izračuna osnovnog iznosa ili prilikom njegove prilagodbe s obzirom na olakotne ili otegotne okolnosti. Prema tome, uzimajući u obzir sva obilježja predmetne povrede, Komisijina

odluka da primijeni koeficijent težine povrede od 16 %, kako bi utvrdila osnovni iznos novčane kazne, i odobri smanjenje osnovnog iznosa od 3 % na temelju olakotnih okolnosti nije protivna ni Uredbi br. 1/2003 ni načelu osobne odgovornosti.